

§ 11

Dnr 2008/305

LSS-kommitténs slutbetänkande: Möjlighet att leva som andra - Ny lag om stöd och service för vissa personer med funktions- nedsättning (SOU 2008:77)

LSS-kommittén har haft i uppdrag av regeringen att göra en bred översyn av LSS och personlig assistans. Den centrala frågan i utredningen är hur LSS, inklusive personlig assistans, fungerar som redskap för att uppnå de handikappolitiska målen.

Vänersborgs kommun är inte utsedd till remissinstans men då förslagen i slutbetänkandet är av stor vikt för kommunerna har Socialdepartementet och SKL vid olika nationella möten påtalat vikten av att även kommuner som inte är remissinstanser inkommer med synpunkter.

Socialförvaltningen har upprättat förslag till yttrande i skrivelse daterad 2009-01-04.

Socialnämndens behandling av ärendet vid dagens sammanträde

Yrkanden

Ordförande Lennart Niklasson (s) yrkar bifall till beredningens förslag.

1:e v ordförande Tove af Geijerstam (fp) m fl yrkar ändring skrivelsen enligt:

1. tillägg av ny mening slutet av st 4.1 "Karaktern av rättighetslagstiftning skall finnas kvar"
2. texten vid st 4.3 i skrivelsen ska utgå i sin helhet
3. bifall i övrigt

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på de båda förslagen och förklarar sitt eget förslag med övervägande ja besvarat.

Omröstning

Omröstning begärs. Ordförande ställer följande proposition för omröstning

Den som stöder Lennart Niklassons förslag röstar Ja.

Den som stöder Tove af Geijerstam m fl förslag röstar Nej.

forts nästa sida

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

forts § 11

LSS-kommitténs slutbetänkande: Möjlighet att leva som andra - Ny lag om stöd och service för vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Omröstningsresultat

8 Ja

Lennart Niklasson (s)

Ann-Britth Fröjd (c)

Kenneth Persson (s)

Reidar Eriksson (s)

Vesna Petrusic (s)

Maj-Britt Robertsson (s)

Helen Larsson (c)

Lutz Rininsland (v)

5 Nej

Tove af Geijerstam (fp)

Kerstin Andersson Carlsson (m)

Reino Fredriksson (m)

Kerstin Andersson (fp)

Margit Bäckemo (fv)

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att till Socialdepartementet överlämna skrivelse, daterad 2009-01-04, som sitt yttrande över LSS-kommitténs slutbetänkande, SOU 2008:77.

Reservation

Tove af Geijerstam (fp), Kerstin Andersson Carlsson (m), Reino Fredriksson (m), Kerstin Andersson (fp) och Margit Bäckemo (fv) reserverade sig till förmån för eget förslag.

Protokollsutdrag till

Socialdepartementet, 103 33 Stockholm

Sten Nilsson, omsorgschef Vänersborgs kommun

För kännedom till

Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden

LSS-kommitténs slutbetänkande: Möjlighet att leva som andra-Ny lag om stöd och service för vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Socialnämnden föreslås besluta

att till Socialdepartementet överlämna bilagda skrivelse som sitt yttrande över LSS-kommittens slutbetänkande, SOU 2008:77.

Bakgrund

LSS-kommittén har haft i uppdrag av regeringen att göra en bred översyn av LSS och personlig assistans. Den centrala frågan i utredningen är hur LSS – inklusive personlig assistans – fungerar som redskap för att uppnå de handikappolitiska målen.

Mot denna bakgrund bygger LSS-kommitténs bedömningar och förslag på följande principiella ställningstaganden:

- Rätten till stöd och service för de som har de största och mest långvariga behoven till följd av funktionsnedsättningar ska stå fast.
- Insatser enligt LSS ska vara medel för att uppnå de handikappolitiska målen så att den enskilde får möjlighet att leva som andra – de får inte bli mål i sig själva.
- Verksamheter med stöd och service enligt LSS kräver en väl fungerande lagstiftning, likvärdighet och god kvalitet i alla delar av tillämpningen och en stabil kostnadsutveckling för att vara långsiktigt hållbara.

Vänersborgs kommun är inte utsedd till remissinstans men eftersom förslagen i slutbetänkandet är av stor vikt för kommunerna så har både Socialdepartementet och SKL vid olika nationella träffar påtalat vikten av att även kommuner som inte är remissinstanser inkommer med de synpunkter man har.

Fyrbodals Kommunalförbund har på uppdrag av direktionen avgett ett gemensamt yttrande från fyrbodals 14 kommuner. Socialnämnden i Vänersborgs kommun har dock inte tagit ställning till detta yttrande.

Socialförvaltningen

Postadress
462 85 Vänersborg

Besöksadress
Sundsgatan 29

Telefon
0521-72 14 85

Telefax
0521-72 14 60

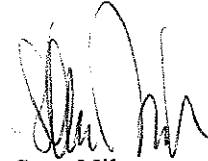
E-post
social@vanersborg.se

Hemsida
www.vanersborg.se

Med anledning av kommitténs förslag och ställningstagande avger Socialnämnden, Vänersborgs kommun bilagda yttrande.

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Sture Johansson
Socialchef

Sten Nilsson
Omsorgschef

Bilagor

1. Yttrande över LSS-kommitténs betänkande, SOU 2008:77, Socialnämnden, Vänersborgs kommun
2. Utdrag/sammanfattning slutbetänkande SOU 2008:77
3. Yttrande med anledning av LSS-kommitténs slutbetänkande, SOU 2008:77, Fyrbodal
4. Beslut nr 15, Sveriges Kommuner och Landsting

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över LSS-kommitténs betänkande, SOU 2008:77

I yttrandet redovisar Socialnämnden i Vänersborg inledningsvis synpunkter på LSS-kommitténs förslag i dess helhet. Därefter lämnas synpunkter på de olika delarna i betänkandet.

Socialnämndens synpunkter till förslaget i dess helhet

De övergripande ställningstagandena som kommittén belyst är om LSS behövs som rättighetslag samt huvudmannaskapet för de insatser som LSS berättigar till.

Socialnämndens uppfattning är att personer med funktionshinder skall ha samma rättigheter och skyldigheter som övriga medborgare. Det är den enskilde individens rätt att bli betraktad och behandlad som en fullvärdig kommunmedborgare. Den utveckling inom funktionshinderområdet som varit under de senaste 30 åren har gått från särbehandling till i stort likabehandling som kommunmedborgare. Socialnämnden delar därför utredningens förslag att det är kommunen som även fortsättningsvis skall vara huvudman för huvuddelen av de insatser som regleras enligt LSS. När det gäller personlig assistans så delar Socialnämnden kommitténs förslag på den punkten som avser att staten skall ha det fulla ekonomiska ansvaret och att insatsen blir en del av LSS.

Socialnämnden är dock av den uppfattningen att kommittén i alltför liten utsträckning utrett och belyst för- och nackdelar med en samlad lagstiftning. En rättighetslagstiftning enligt LSS innebär att kommunerna även fortsättningsvis kommer att bygga upp parallella organisationer därför att funktionsnedsatta i alltför liten utsträckning får sina behov tillgodosedda genom annan sociallagstiftning. Denna utveckling kommer på sikt att bli kostnadsdrivande i stället för utvecklande som en samlad lagstiftning skulle kunna vara ett gott incitament till.

Socialnämndens synpunkter i övrigt

Socialnämnden redovisar sina synpunkter i de delar där nämnden har en avvikande uppfattning. I de delar där vi inte redovisar synpunkter delar vi LSS-kommitténs förslag i dess helhet.

Socialförvaltningen

Postadress
462 85 Vänersborg

Besöksadress
Sundsgatan 29

Telefon
0521-72 14 85

Telefax
0521-72 14 60

E-post
social@vanersborg.se

Hemsida
www.vanersborg.se

4.1 Behövs LSS som rättighetslag?

Socialnämnden delar inte kommitténs förslag utan anser att en samlad lagstiftning gynnar en dämpad kostnadsutveckling samt bidrar till att insatser till funktionsnedsatta får en positiv utveckling. Den risk som kommittén belyser, att LSS riskerar att bli en isolerad pelare som ensam får bära upp alltför stora delar av de handikappolitiska ambitionerna är redan en realitet och denna utveckling kommer inte att brytas med de förslag som LSS-kommittén föreslår.

4.3 Vilka syften och mål ska lagen ha?

Socialnämnden anser inte att SoL bör kompletteras med en bestämmelse om goda levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning eftersom det är svårt eller näst intill omöjligt att precisera någon skillnad i kvalitetsnivåer. I en samlad lagstiftning som Socialnämnden förordar behövs inga skillnader i kvalitetsnivåer beroende på diagnoser eller funktionsnedsättning utan skall utgå ifrån individens enskilda behov.

4.5 Ett barnperspektiv i LSS

Socialnämnden anser att, med tanke på den utsatthet som personer med svåra och omfattande funktionsnedsättningar befinner sig i, bör en registerkontroll omfatta all personal som arbetar inom LSS verksamhet.

LSS-kommittén föreslår att en bestämmelse införs i LSS för att stärka barns ställning. Bestämmelsen skall svara mot artikel 3 i FN:s barnkonvention. Socialnämnden instämmer i kommitténs förslag men vill peka på att det finns förslag i betänkandet som enligt socialnämnden strider mot barnkonventionens artikel 3, bl. a förslaget att insatsen ledsagarservice tas bort samt att familjehem enligt LSS har en svagare rättslig ställning än motsvarande insats enligt SoL (se socialnämndens yttrande p 7.3 och 7.4).

6.2 Reglering och ansvar

Socialnämnden anser att ett statligt ansvar för personlig assistans måste innefatta ett helt och odelat ansvar. Kravet på Försäkringskassans handläggning av en ansökan måste utgå ifrån förvaltningslagens bestämmelser om en snabb, enkel och billig handläggning. Försäkringskassan måste också få möjlighet att i mycket större utsträckning använda sig av provisoriska beslut om personlig assistans. Att som LSS-kommittén förespråkar ge kommunerna möjlighet att fatta beslut om insatser enligt 4 kap. 1 § SoL i avvaktan på Försäkringskassans beslut och för dessa insatser erhålla en retroaktiv ersättning kommer även fortsättningsvis att innebära att Försäkringskassan underlåter att fatta snabba eller provisoriska beslut.

I kommitténs förslag framgår inget annat än att ett kommunalt beslut också skall föregås av en utredning om rätten till en sådan specialanpassad insats som betänkandet föreslår. Det synes märkligt att förvaltningslagens krav om en snabb handläggning kan tolkas olika med utgångspunkt från vem som är huvudman för en insats. En retroaktiv ersättning förutsätter ju dessutom att Försäkringskassan fattar ett gynnande beslut. Konsekvensen av att ett beslut innebär ett avslag är inte belyst i betänkandet, varken vad gäller den enskilda individen eller hur det påverkar den kommunala kostnaden.

6.3 Behov

Socialnämnden är av den bestämda uppfattningen att flera av de förslag som läggs fram innebär väsentliga kostnadsökningar för kommunen. Bland annat så kommer kravet på att det måste finnas både grundläggande behov och andra behov för rätten till personlig assistans innebära att ett flertal personer kommer att bli av med assistansen. Detta är personer som har mycket komplexa och omfattande funktionshinder och som kommer att vara i behov av omfattande kommunala insatser. Någon beräkning och finansiering av förslagen saknas i betänkandet.

7.1 Övergripande frågor om kvalitet och kostnader

Socialnämnden anser inte att det finns behov av ytterligare en plan för att de som omfattas av lagens personkrets ska få sina behov tillgodosedda. Kommunerna har redan en skyldighet att upprätta bostadsförsörjningsplaner enligt Bostadsförsörjningslagen 1 §. Ett förtydligande och tillägg till denna lag skulle kunna ge samma effekt som ett tillägg i LSS när det gäller planering av bostäder med särskild service för vuxna och gruppboende.

Socialstyrelsen har i olika dokument och föreskrifter, bl a SOSFS 2006:11 och "Handläggning och dokumentation inom Socialtjänsten", ålagt kommunerna att upprätta lednings- och kvalitetssystem inom verksamheter enligt LSS. Dessa föreskrifter och allmänna råd uppfyller behovet för att kunna ha en god planering av övriga insatser enligt LSS.

7.3 Insatser med beslut om boende

Socialnämnden biträder inte förslaget att särskilt anpassad bostad skall finnas som en insats enligt LSS. Kommittén har inte lyckats beskriva var skillnaden består mellan en särskilt anpassad bostad enligt LSS och de anpassningar av en bostad som kan göras inom ramen för bostadsanpassningsbidrag. Särskilt anpassad bostad har ända sedan LSS trädde i kraft 1994 varit föremål för olika tolkningar och där varken tillsynsmyndigheten eller kommunerna lyckats klara ut gränsdragningsproblematiken. Ur rättsäkerhetssynpunkt så är det ohållbart att i en rättighetslag ha en insats där ingen kan förklara insatsens innehåll.

Kommittén föreslår under punkten 4.5 en rad punkter för att stärka barns ställning. Eftersom familjehemsplacering föreslås som en insats enligt LSS så innebär det att det även fortsättningsvis finns två lagstiftningar som reglerar denna insats. Socialnämnden är av den uppfattning att för att stärka barns ställning skall familjehemsplacering av barn ske med beslut enligt SoL eftersom den ger ett bättre rättsligt skydd och har en helhetssyn som saknas i LSS. Det finns en uppenbar risk att barn med funktionsnedsättning familjehemsplaceras med beslut enligt LSS även om behovet grundas på vårdnadshavarens brister i föräldraskapet. Det kan dessutom vara svårt att dra gränsen i vilka fall en placering skall ske enligt LSS eller SoL.

Kommitténs förslag att inte kunna kombinera bostad med särskild service för vuxna med personlig assistans kommer att innebära väsentliga kostnadsökningar för kommunerna. Under den tid som LSS och LASS funnits så har man inom de kommunala verksamheterna byggt upp och organiserat olika former av servicebostäder med utgångspunkt från de möjligheter som lag-

stiftningarna gett. Om möjligheten till personlig assistans försvinner så innebär det mer kommunala insatser och att kostnader därmed ökar. För den enskilde individen betyder det att man går miste om de personliga och individuella insatser som personlig assistans medgett.

7.4 Stöd och service i ordinärt boende

Socialnämnden välkomnar den nya insatsen Personlig service med boendestöd. Denna insats utförs redan i dag utan att ha en egentlig laglig grund. När insatsen kan ges inom ramen för LSS så innebär det att det kan utgöra ett bra alternativ till bostad med särskild service för vuxna eller gruppbostad. Socialnämnden anser dock att beskrivningen av insatsens innehåll och på vilka grunder taket på 40 timmar är beräknat är mycket luddigt beskrivet. Kommittén blundar också för den kommunala kostnadsökning som blir följden när rätten till personlig assistans stryps och behoven skall tillgodoses genom den nya insatsen.

Ledsagarservice är den insats som fått mycket stor betydelse för att kunna tillgodose individuella behov. Kommittén har över huvud taget inte belyst på vilket sätt insatsen Personlig service med boendestöd skall tillgodose dessa behov. Framför allt barn och ungdomars behov av ledsagning riskerar att utarmas. Personer med funktionsnedsättning har som andra människor behov av semester och rekreation. Dessa behov har till viss del tillgodosetts genom beslut om ledsagarservice. Personlig service vid längre resor ingår inte i den nya insatsen men kommittén har inte redovisat om och i så fall hur detta behov skall tillgodoses inom ramen för LSS.

7.6 Personligt stöd och individuell planering

Socialnämnden vill göra LSS-kommittén uppmärksam på att insatsen kontaktperson bygger på att kommunen kan rekrytera frivilliga kommuninvånare som vill ta på sig ett uppdrag att vara kontaktperson. Ersättningen är i de flesta fall symbolisk och med de nya skatteregler som trädde i kraft 2007 och som innebär att även kontaktpersonens ersättning för egna omkostnader skall beskattas så är det ännu svårare att rekrytera frivilliga. Det är orimligt att i en rättighetslagstiftning reglera en insats som bygger på att kommunen kan rekrytera frivilliga. Det är än mer orimligt att en kommun riskerar sanktionsavgift om det saknas frivilliga för att kunna verkställa ett beslut.

8. Genomförande och beslut

Socialnämnden har under ett flertal punkter poängterat att det saknas finansiering för kommitténs förslag eller att det föreligger risk för kostnadsövervärlingar och som inte utretts i tillräcklig omfattning. I övrigt så ställer sig socialnämnden bakom de synpunkter som SKL redovisat i sitt yttrande under punkt 8.